

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 303/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **Poistná udalosť s. r. o.**, Sabinovská 11, Bratislava, IČO 45 474 231, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MHS Legal, s. r. o., Galvaniho 7/D, Bratislava, IČO 36 866 687, v mene ktorej koná Mgr. Marek Holečka, advokát, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 192/2020 zo 14. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 192/2020-315 zo 14. februára 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) v časti, v ktorej sa potvrdzuje výrok II rozsudku Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 31 Cb 120/2013 z 2. decembra 2019. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok vo vymedzenej časti zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je postupníkom k postúpenej pohľadávke postupcu spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „poškodená“), ktorá pre svoje podnikateľské účely využívala motorové vozidlo Citroen Berlingo. Toto vozidlo bolo poškodené v dôsledku dopravnej nehody. Na účely zabezpečenia svojich potrieb si poškodená prenajala náhradné motorové vozidlo, ktoré využívala počas doby opravy poškodeného vozidla.

3. Sťažovateľ ako postupník vo vzťahu k postúpenej pohľadávke poškodenej sa žalobou doručenou okresnému súdu 6. júna 2013 domáhal okrem iného aj náhrady nákladov vynaložených na prenájom náhradného motorového vozidla po dobu opravy, teda po dobu 46 dní. Okresný súd prvým meritórnym rozsudkom č. k. 31 Cb 120/2013-142 z 28. júla 2017 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2 380,80 eur z titulu náhrady nákladov na prenájom náhradného motorového vozidla a vo zvyšku žalobu zamietol. Predmetný rozsudok bol zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob 15/2018-200 z 13. septembra 2018. Následne okresný súd svojím v poradí druhým rozsudkom č. k. 31 Cb 120/2013-224 z 2. decembra 2019 žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 2 248,80 eur, trovy konania v rozsahu 77,78% a vo zvyšku žalobu zamietol. Tento rozsudok bol v napadnutom výroku II, ktorým súd žalobu zamietol v časti o zaplatenie sumy 281 eur, potvrdený a vo zvyšku bol zrušený a vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstata sťažostnej argumentácie spočíva v tom, že podľa právneho názoru okresného súdu, ktorý bol následne v napadnutej časti potvrdený napadnutým rozsudkom krajského súdu, okresný súd priznal náhradu účelne vynaložených nákladov za 44 dní, a nie uplatňovaných 46 dní z dôvodu, že motorové vozidlo malo byť opravené už vo štvrtok 18. augusta 2011, a teda týmto momentom bola završená potreba užívania náhradného motorového vozidla. Z uvedeného dôvodu všetky ďalšie náklady vynaložené na prenájom náhradného vozidla nemožno podľa názoru súdov považovať za účelne vynaložené. Krajský súd v napadnutom rozsudku ďalej uviedol, že jediným kritériom je prevádzkyschopnosť vozidla. Sťažovateľ s daným právnym názorom nesúhlasí, pričom okresný súd a ani krajský súd sa podľa jeho názoru nevysporiadali s tým, že príprava na odovzdanie vozidla bola završená až nasledujúci deň, keď bola vystavená faktúra a poškodenú o skončení opravy autoservis informoval až tesne pred skončením pracovnej doby. Poškodená si z uvedeného dôvodu vyzdvihla opravené vozidlo až nasledujúci pracovný deň, teda pondelok 22. augusta 2011, keďže autoservis bol cez víkend zatvorený.

5. Okresný súd a ani krajský súd podľa sťažovateľa vo svojich rozhodnutiach nezohľadnili už uvedené faktory, t. j. čas potrebný na dokončenie prípravy vozidla na odovzdanie, vyfakturovanie opravy, informovanie o dokončení opravy a primeraný čas na vyzdvihnutie automobilu. Uvedené rozhodnutia preto podľa názoru sťažovateľa nie sú dostatočne odôvodnené.

6. Sťažovateľ si je vedomý, že ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, avšak poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci bolo dovolanie vylúčené v zmysle § 422 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a je si vedomý toho, že ingerencia ústavného súdu je opodstatnená iba v prípade neudržateľnej aplikačnej svojvôle. V danom prípade však dosahuje porušenie jeho práv dostatočnú intenzitu. Zároveň je podľa neho nevyhnutná interpretačná účasť ústavného súdu na riešení spornej otázky systémovej povahy, keďže § 422 CSP limituje možnosť podania dovolania podľa § 421 CSP z dôvodu nenaplnenia limitu majetkového cenzu pri množstve iných právne totožných sporov.

7. V záverečnej časti ústavnej sťažosti sťažovateľ zdefinoval, čo chápe pod pojmom účelnosť vynaložených nákladov v kontexte prejednávanej veci. Podľa jeho názoru účelnosť nákladov

zanikla okamihom, keď poškodenej zanikla potreba, ktorá sa týmito nákladmi uspokojovala, teda po uplynutí primeranej lehoty na vyzdvihnutie si vozidla z autoservisu. Napadnuté závery krajského súdu by v prípade ich potvrdenia ústavným súdom viedli k absurdnej situácii, keď by rozsah nárokov poškodenej skončil ešte pred vystavením faktúry a pred telefonátom z autoservisu oznamujúcim, že bolo vozidlo opravené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu v odvolacom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

9. Sťažnostná argumentácia týkajúca sa porušenia práva na spravodlivý proces je založená na tvrdení, že krajský súd mal v podstate odobriť nesprávny skutkový stav zistený okresným súdom a vec nesprávne právne posúdiť, čím mal rozhodnúť svojvoľne, arbitrárne. Sťažovateľ je presvedčený, že okresný súd a následne aj krajský súd mali uznať ako účelne vynaložené náklady za 46 dní užívania náhradného vozidla, nie za 44 dni. Súdy podľa názoru sťažovateľa nezohľadnili presný čas opravy, deň vystavenia faktúry ani skutočnosť, že sťažovateľ by sa do konca pracovnej doby posledného pracovného dňa v týždni nedokázal po opravené vozidlo včas dostaviť, a preto bol nútený náhradné vozidlo vrátiť až nasledujúci pondelok. Súdy sa s danými sťažnostnými námietkami podľa sťažovateľa nedostatočne vysporiadali a svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnili.

10. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje Najvyšší súd Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 593/2017)]. Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 124 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05).

11. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, z novších napr. II. ÚS 206/2015, I. ÚS 41/2019). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

12. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým rozsudkom krajského súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti. Zároveň posudzoval ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

13. Ústavný súd na úvod konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opomenul uviesť, že okresný súd bol pri rozhodovaní v danej veci viazaný právnym názorom krajského súdu, ktorý svojím uznesením č. k. 1 Cob 15/2018-200 z 13. septembra 2018 zrušil prvý meritórny rozsudok okresného súdu z 28. júla 2017 a jeho úlohou bolo opätovne posúdiť uplatňovaný nárok na náhradu nákladov v súvislosti so zapožičaním náhradného vozidla. Okresný súd sa vo svojom prvom rozhodnutí nevysporiadal práve s námietkou, že zapožičanie náhradného vozidla na 46 dní bolo neprimerané. Krajský súd preto v napadnutom rozsudku preskúmal, či sa okresný súd vysporiadal s jeho pokynmi uvedenými v predošlom rozhodnutí, a následne v podstatnom konštatoval, že okresný súd správne zistil skutkový stav, zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, z ktorých dôkazov vychádzal, aké skutočnosti považoval dôkazmi za preukázané, a následne vec správne právne posúdil. Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, že za účelne vynaložené nemožno považovať náklady, ktoré vznikli po tom, čo bolo vozidlo opravené. Po vykonaní opravy už pojmovo nejde o vozidlo náhradné za obdobie, keď nebolo možné užívať vlastné motorové vozidlo. Žalobca nespochybnil, že v konaní bolo preukázané, že vozidlo bolo opravené už vo štvrtok 18. augusta 2011 a v momente zavŕšenia opravy bola ukončená potreba náhradného vozidla.

14. Ústavný súd po komplexnom posúdení napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru o jeho ústavnej akceptovateľnosti, vychádzajúc zo skutočnosti, že krajský súd sa opravným prostriedkom sťažovateľa a jemu predchádzajúcim postupom dostatočne zaoberal (body 19 až 21), čím poskytol ochranu označeným právam, čo je pre ústavný súd pri posudzovaní napadnutého rozhodnutia podstatné. Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu vzhľadom na jej účel. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu, ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch. Právny záver krajského súdu vo vzťahu k spornej právnej otázke nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že preskúmava skutkové a právne závery súdov z hľadiska parametrov ústavnej udržateľnosti, a to z hľadiska základného práva, ktorého porušenie je namietané. Nie je teda úlohou ústavného súdu, aby v prípade takej (ústavnej) udržateľnosti komplexne nahrádzal

rozhodovanie všeobecného súdu. Nemôže preto zohľadniť sťažnostnú námietku o potrebe prieskumu právneho názoru len z dôvodu neprípustnosti dovolania pre tzv. majetkový cenzus zakotvený v § 422 CSP a sťažovateľom tvrdený (údajne) vysoký počet obdobných konaní s nízkou hodnotou sporu, a tým na seba prevziať úlohu súdu vyššej inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá prislúcha výlučne najvyššiemu súdu.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v danej časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

18. Sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu